

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Być przedsiębiorczym – nauka przez praktykę”
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

6.10

Bezrobocie

Maria Piekarcz

 Uniwersytet Rzeszowski

---

al. T. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów
Projekt „Być przedsiębiorczym – nauka przez praktykę”
www.ur.edu.pl

KONSPEKT LEKCJI DO PRZEDMIOTU: PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

I. METRYCZKA KONSPEKTU

1. Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego lekcje: .....
2. Klasa: .....
3. Data: .....
4. Miejsce prowadzenia lekcji: .....
5. Czas prowadzenia lekcji: .....

II. UMIEJSCOWIENIE LEKCJI W STRUKTURZE JEDNOSTKI METODYCZNEJ

1. Temat lekcji: **Bezrobocie**

III. CELE OPERACYJNE LEKCJI

A. Operacyjne cele instrumentalne:

1. WIADOMOŚCI

1.1 Wiadomości do zapamiętania:

Uczeń poprawnie:

- a) wyjaśni pojęcia:
  - bezrobocie,
  - bezrobotny,
  - stopa bezrobocia
- b) zdefiniuje pojęcia:
  - zasoby siły roboczej,
  - ludność aktywna zawodowo,
  - bierna zawodowo,
- c) wymieni:
  - rodzaje bezrobocia
  - społeczne, ekonomiczne i psychologiczne skutki bezrobocia,
  - formy walki z bezrobociem.

1.2 Wiadomości do zrozumienia:

Uczeń potrafi poprawnie:

- a) rozróżnić aktywne narzędzia przeciwdziałania bezrobociu stosowane przez państwo od narzędzi pasywnych,
- b) zilustrować krzywe popytu i podaży na rynku pracy,
- c) wyjaśnić:
  - przyczyny bezrobocia,
  - negatywne i pozytywne skutki bezrobocia,
  - aktywne i pasywne metody walki z bezrobociem.

2. UMIEJĘTNOŚCI

2.1 Umiejętności stosowania wiadomości w sytuacjach typowych:

Uczeń potrafi poprawnie:

- a) scharakteryzować poszczególne rodzaje bezrobocia,
- b) sklasyfikować rodzaje bezrobocia,
- c) zastosować wzór na obliczenie stopy bezrobocia.

2.2 Umiejętności stosowania wiadomości w sytuacjach problemowych:

Uczeń poprawnie:

- a) proponuje działania w celu ograniczenia bezrobocia,
- b) analizuje stopę bezrobocia w kraju i regionie.

3. ZDOLNOŚCI POZNAWCZE:

3.1 Spostrzegawczość:

Uczeń rozwinię spozstrzegawczość:

- poprzez analizę materiałów dydaktycznych dotyczących identyfikacji typów bezrobocia,
- poprzez obserwację prezentowanych metod walki z bezrobociem.

3.2 Wyobraźnia:

Uczeń rozwinie wyobraźnię:

- poprzez ukształtowanie modelu przebiegu czynności niezbędnych do walki z bezrobociem,
- poprzez ukształtowanie modelu wyobraźniowego efektów podjętych działań związanych z przeciwdziałaniem bezrobociu.

3.3 Pamięć:

- uczeń zbuduje w pamięci własną zorganizowaną strukturę na temat sposobów walki z bezrobociem,
- wykaże się gotowością w przywoływaniu w pamięci pojęć związanych z bezrobociem.

3.4 Uwaga:

- potrafi skupiać uwagę na prezentowanych materiałach dydaktycznych
- w określonych sytuacjach dydaktycznych wykaże się umiejętnością koncentracji na badanych zjawiskach.

B. Operacyjne cele kierunkowe.

1. Uczestnictwo w działaniu:

- Uczeń wykazuje gotowość do podjęcia określonych przez nauczyciela zadań, poprzez wyszukiwanie danych statystycznych i prawidłowe ich odczytywanie.
- Uczeń wykazuje zainteresowanie tematyką lekcji poprzez podawanie przykładów dotyczących rodzajów bezrobocia i jego przyczyn.

2. Podejmowanie działania:

- Uczeń samodzielnie formułuje wnioski na temat bezrobocia w rejonie, w którym mieszka,
- Uczeń niezależnie od tempa pracy reszty grupy, sam stara się wykonać czynności związane z ustaleniem skutków bezrobocia w rejonie, w którym mieszka.

3. Nastawienie na działanie:

- Uczeń konsekwentnie realizuje kolejne czynności zmierzające do zobrazowania rodzajów bezrobocia i skutków bezrobocia
- Uczeń nie zraża się problemami, a w sytuacjach trudnych prosi o pomoc nauczyciela

4. System działań:

- Uczeń postępuje zgodnie z poleceniami prowadzącego zajęcia lekcyjne oraz aktywnie bierze udział w rozwiązywaniu napotkanych problemów na forum klasy

IV. METODY I ŚRODKI DZIAŁANIA

1. **Podstawowa strategia dydaktyczna:** informacyjno-operacyjna.

2. **Metody uczenia się - nauczania:** pogadanka, dyskusja, praca w grupach, prezentacja.

3. **Środki dydaktyczne:** karty pracy, arkusze papieru, komputer z rzutnikiem multimedialnym.

4. **Formy organizacji pracy uczniów:** • zbiorowa praca jednolita (praca z całą klasą, praca w grupach).

V. STRUKTURA LEKCJI

1. **Czynności organizacyjne:** 3 min

2. **Wprowadzenie do lekcji i uświadomienie uczniom celu lekcji:** 5 min

3. **Rozwiązywanie problemów grupowo i indywidualnie:** 32 min

4. **Podsumowanie lekcji:** 5 min

5. **Zakończenie zajęć.**

VI. PRZEBIEG LEKCJI

TOK LEKCJI	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA	CZYNNOŚCI UCZNIÓW	CZAS REALIZACJI
Czynności organizacyjne	1. Powitanie uczniów. 2. Sprawdzenie obecności. 3. Zapisanie tematu lekcji oraz punktów pod tematem.	1. Przywitanie nauczyciela. 2. Zajęcie miejsc. 3. Zapisanie tematu lekcji do zeszytu.	3 min
Uświadomienie celów lekcji	Tematem dzisiejszej lekcji jest „Bezrobocie”. Nauczyciel wprowadzając w problematykę lekcji nawiązuje do pojęć poznanych na lekcji na temat „Praca jako wartość w życiu człowieka”: podaź, popyt na rynku pracy. W trakcie dyskusji z uczniami ustala, że nadwyżka podaży nad popytem na rynku pracy oznacza pojawienie się zjawiska bezrobocia.	Uczniowie słuchają, myślą i odpowiadają na zadawane przez nauczyciela pytania.	5 min

<p>Omówienie tematu lekcji</p>	<p>1. Nauczyciel przy pomocy prezentacji multimedialnej zapoznaje uczniów z pojęciami: bezrobocie, bezrobotny, stopa bezrobocia: <i>Bezrobocie</i> - to sytuacja na rynku polegająca na tym, że część zasobów siły roboczej pozostaje bez pracy, pomimo że jej poszukuje. <i>Zasoby siły roboczej</i> tworzą ludzie zdolni do pracy i gotowi do jej podjęcia, będący w wieku produkcyjnym, tj. od 18 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego. <i>Bezrobotny</i> to osoba w wieku produkcyjnym, która pozostaje bez pracy, aktywnie jej poszukuje, jest gotowa do jej podjęcia na ogólnie obowiązujących warunkach. Pojęcie bezrobotnego, zdefiniowane w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Według niej: Art. 2 ust 1 pkt. 2: Bezrobotnym jest osoba niezatrudniona i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (a jeżeli jest osobą niepełnosprawną: zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieucząca się w szkole (z wyjątkiem szkoły dla dorosłych lub osoby przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub ucząca się w szkole wyższej w systemie wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym) zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.</p> <p>2. Nauczyciel omawia następnie rodzaje bezrobocia, wyjaśnia ich znaczenie. Bezrobocie frykcyjne - jest efektem naturalnego ruchu na rynku osób zatrudnionych; dotyczy osób pozostających bez pracy przez krótki okres z powodu zmiany miejsca pracy, zmiany zawodu, wchodzenia absolwentów na rynek, powrotu do pracy po przerwie (np. z powodu urlopu macierzyńskiego) itp.; przyjmuje się, że jest oznaką „zdrowej” gospodarki; Bezrobocie sezonowe - dotyczy działalności/branż cechujących się sezonowością popytu bądź podaży (np. rolnictwo, turystyka), wahania te są uzależnione od pór roku lub warunków pogodowych. Bezrobocie strukturalne - mówimy o nim wtedy, gdy występuje niedopasowanie struktury podaży pracy i popytu na pracę ze względu na posiadane kwalifikacje, wykształcenie, zawód czy miejsce zamieszkania. Wynika ono z niedopasowania kwalifikacji pracowników do nowej technologii i braku kompetencji, trudności w dostosowaniu się do zmian systemu produkcyjnego. Ten rodzaj bezrobocia może mieć charakter dosyć trwały, ponieważ jego likwidacja wymaga zazwyczaj zmiany zawodu, kwalifikacji czy też miejsca zamieszkania. Bezrobocie cykliczne - związane jest z występowaniem cykli koniunkturalnych, w fazie spadku i recesji gospodarczej zmniejsza się popyt globalny, co wywołuje konieczność ograniczenia zatrudnienia; tego rodzaju bezrobocie spada, kiedy następuje wzrost gospodarczy i zdolności produkcyjne przedsiębiorstw mogą być pełniej wykorzystane;</p>	<p>Uczniowie uważnie słuchają wypowiedzi nauczyciela</p>	<p>32 min</p>
--------------------------------	---	--	---------------

Omówienie tematu lekcji	<p>3. Następnie dokonuje podziału klasy na 5 grup, rozdaje grupom kartę pracy ucznia oraz omawia ćwiczenie.</p> <ul style="list-style-type: none"> – nauczyciel obserwuje pracujące grupy, udziela ewentualnych wyjaśnień, odpowiada na pytania – po wykonaniu ćwiczenia następuje sprawdzenie poprawności jego wykonania, przedstawiciele grup prezentują wyniki pracy grupy <p>4. Nauczyciel zadaje pytanie: <i>Jakie skutki niesie za sobą bezrobocie – zarówno skutki społeczne, jak i ekonomiczne?</i></p> <p>Uczniowie pracują w tych samych co poprzedni grupach – po wykonaniu zadania przedstawiciel grupy prezentuje wyniki pracy grupy</p> <p>Następuje porównanie wyników pracy grup i ewentualnie uzupełnienie przez nauczyciela brakujących informacji, zwłaszcza na temat pozytywnych skutków bezrobocia.</p> <p>5. Nauczyciel przy korzystając z prezentacji multimedialnej omawia aktywne i pasywne metody walki państwa z bezrobociem.</p> <p>Narzędzia aktywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pośrednictwo pracy – Pośrednictwo zawodowe – Szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych – Współfinansowanie prac interwencyjnych oraz robót publicznych <p>Narzędzia pasywne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zasiłki dla bezrobotnych – Zasiłki i świadczenie przedemerytalne – Świadczenie przysługujące rolnikom zwalnianym z pracy – Obniżanie wieku emerytalnego – Wydłużanie okresu obowiązkowej nauki dla młodzieży 	<p>Podział uczniów na zespoły</p> <p>Rozwiązanie ćwiczenia w podgrupach</p> <p>Omówienie wyników</p>	
Podsumowanie lekcji	<p>1. Nauczyciel podkreśla konieczność planowania przez uczniów swojej kariery zawodowej oraz zwraca uwagę na rolę, jaką może odegrać dobre wykształcenie w poszukiwaniu pracy.</p> <p>2. Zadanie pracy domowej: Odpowiedz na pytanie: <i>Co muszę zrobić, aby w przyszłości nie zostać osobą bezrobotną?</i></p>	<p>Zapisanie zadania domowego</p> <p>Pożegnanie nauczyciela</p>	5 min

.....
Podpis nauczyciela

Załącznik 1

Karta pracy ucznia

Na podstawie przedstawionych sytuacji zidentyfikuj typ bezrobocia :

1. Joanna Nowak w pracowała w czasie wakacji w punkcie skupu porzeczek, a obecnie nie pracuje .....
2. Rodzina Kowalskich przeprowadziła się do Szczecina. Jan Kowalski poszukuje pracy .....
3. Wzrost importu samochodów z zagranicy spowodował spadek popytu na samochody produkowane w kraju.
Dyrekcja fabryki samochodów podjęła decyzję o redukcji zatrudnienia .....
4. Jan Jankowski ukończył studia i rozpoczął poszukiwanie pracy .....
5. Drukarnia zredukowała zatrudnienie, gdyż przestarzałe maszyny zastąpiono automatami .....
6. W okresie wiosenno-letnim w góry przyjeżdża dużo turystów. W tym czasie wzrasta zatrudnienie przewodników górskich. Poza okresem wzmożonego ruchu turystycznego pozostają oni bez pracy.....
7. Obniżenie dochodów ludności spowodowało spadek popytu na rowery.
W fabrykach rowerów w kraju zwolniono 1/3 załogi .....
8. Ze względu na brak opłacalności produkcji surówki żelaza została zamknięta huta .....

NOTATKI

NOTATKI
